

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
« **ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ**»

[Signature] Ա. ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«20» 03 2018թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 20

Ձեռնարկողը՝

«ԲՈՆԱՆՈ» ՍՊԸ

22 Կոտայքի մարզ, ք. Արովյան
Երիտասարդական փ. ¼ բն. 9

Գործունեությունը՝

**Ստեփանավանի հանքային դաշտի Կյուրեղ լեռան
քվարցիտների երևակման փարածքում 2018թ ընթացքում
երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա
միջավայրի վրա ազդեցության նախնական
գնահատման հայտ**

«Լոռու մարզ»

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրեն՝

[Signature] Ա. Սահակյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ԿՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 20

«20» 03 2018թ.

ՀՀ Լոռու մարզի Ստեփանավանի հանքային դաշտի Կյուրեղ լեռան քվարցիտների երևակման տարածքում 2018թ. ընթացքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Ձեռնարկող՝	<<Բոնանո>> ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Նախնական գնահատման հայտ, կից փաստաթղթեր
Գործունեության կատեգորիա՝	<Գ> կատեգորիա
Տեղադրման վայրը՝	ՀՀ Լոռու մարզ

Հանքերևակումը վարչական տեսակետից գտնվում է ՀՀ Լոռու մարզում, Ստեփանավան քաղաքից 7կմ, իսկ Արմանիս գյուղից՝ 2կմ դեպի հարավ-արևմուտք: Տեղամասը զբաղեցնում է մոտ 11.6հա մակերես:

Շրջանի կլիման մեղմ է, խոնավ, ինչով բացատրվում է տեղանքի ջրային ցանցի ջրառատությունը: Տեղումների միջին տարեկան քանակությունը կազմում է 657.7մմ:

Հանքերևակման հետազոտման մեթոդիկան ընտրելիս հաշվի են առնված օգտակար հանածոյի մարմինների ձևաբանությունը, տեղադրումը, դիրքը, տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքը, երկրաբանահետախուզական աշխատանքների կատարման լեռնատեխնիկական պայմանները, տեղամասի չափերը, ռելիեֆի ձևն ու մերկացվածության աստիճանը և այլն:

Ըստ երկրաբանական կառուցվածքի բարդության քվարցիտների 2 մարմինները բնութագրվում են որպես 45° և 50° անկմամբ շերտաձև մարմին:

Տեղանքի թեք ռելիեֆի և տարածքի բավարար մերկացվածության պայմաններում քվարցիտների շերտաձև մարմնի հետախուզումը նախատեսվում է իրականացնել մաքրվածքների և փորձնական բացահանքերի անցման և նմուշարկման միջոցով: Արդյունաբերական կարգերով պաշարների եզրագծման համար հետախուզագծերի վրա փորվածքների միջև հեռավորությունը B կարգի պաշարների եզրագծման համար ընդունված է 50-120մ:

Օգտակար հաստվածքի երկու շերտաձև մարմինների տարածական դիրքը ճշտելու, նմուշարկելու և հիմնատակվող ու ծածկող նստվածքային շերտերի հպումները քարտեզագրելու նպատակով նախատեսվում են անցնել էլյովիալ-դելյովիալ առաջացումները հատող մինչև 1.0մ խորությամբ 6-ական մաքրվածքներ յուրաքանչյուր մարմնի համար, 20-50մ երկարությամբ, ընդհանուր 400մ: Նախատեսվում է կատարել փորձնական հանույթ՝ հումքի տեխնոլոգիական հատկությունների ուսումնասիրման նպատակով, յուրաքանչյուր մարմնից 150մ³, ընդհանուր՝ 300մ³ ծավալով:

Տեղամասի 1:1000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզի կազմման համար նախատեսվում է կատարել տեղամասի 1:1000 մասշտաբի տոպոգրաֆիական և երկրաբանական հանույթ 12հա տարածքի վրա:

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր լեռնային փորվածքները և փորձնական բացահանքերը:

Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:100 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալները հետևյալն են ըստ տեսակների.

- մաքրվածքների փաստագրում – 400մ;
- փորձնական բացահանքերի փաստագրում – 2 հատ:

Նմուշարկումն իրականացվելու է մաքրվածքներից և փորձնական բացահանքերից:

Օգտակար հանածոյի նյութական կազմը և տեխնոլոգիական հատկությունները որոշելու նպատակով նախատեսվում է.

- ակոսային նմուշների վերցնում –յուրաքանչյուր մաքրվածքից 2 նմուշ, ընդամենը 24 նմուշ և 3 ստուգիչ նմուշ(ընդհանուր 27 նմուշ),

- բացահանքերից տեխնոլոգիական 2 նմուշ՝ 300 մ³ ընդհանուր ծավալով:

Նախատեսվում են նաև ռադիոմետրիական չափումներ՝ օգտակար հանածոների ճառագայթափնդիկ հատկությունների ուսումնասիրման նպատակով:

Վերցված բոլոր նմուշները պետք է ենթարկվեն համապատասխան լաբորատոր ուսումնասիրությունների ու փորձարկումների: Նախատեսվում են բոլոր 27 նմուշների քիմիական կազմի որոշում:

Նախատեսվում է հետազոտման ենթարկել 12 մենաքարային (յուրաքանչյուր հետախուզական փորվածքից 1 նմուշ) և 2 համախառը նմուշներ:

Լեռնային զանգվածից արդյունաբերական հանքաքարի որակի որոշման համար նախատեսվում է 2 փորձնական բացահանքերի անցում 10x5x3մ չափերով՝ 150-ական մ³ ծավալով: Վերջիններից կկազմվի 2 նմուշ, որոնք տեխնոլոգիական փորձարկումների նպատակով կառաքվեն որևէ գործող գործարան:

Նախատեսվում է հետախուզվող տեղամասում կատարել 1:1000 մասշտաբի տոպոգրաֆիական հանույթ 12 հա ընդհանուր տարածքի վրա, բոլոր հետախուզական փորվածքների և բնական մերկացումների գործիքային տեղադրմամբ տոպոհիմքի վրա:

Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրման նպատակով նախատեսվում են համապատասխան դիտարկումներ հետախուզական փորվածքների անցման ընթացքում, ինչպես նաև տեղամասի հարևան տարածքների տեղազննում գեոդինամիկ երևույթների առկայության պարզաբանման նպատակով: Նման երևույթների առկայության կամ ջրատար հորիզոնների հայտնաբերման դեպքում կիրականացվի դրանց ուսումնասիրում մասնագիտացված կազմակերպության կողմից:

Բուսահողային շերտը գործնականում բացակայում է: Հետախուզական մաքրվածքներից հեռացված զանգվածն ենթակա է հետ վերադարձման հանված տարածքներ և պետք է կատարվի ամրացում-նստեցում /տրամբովկա/: Փորվածքների ընդհանուր 400մ երկարության վրա հեռացված և հետ լցվող ապարների ծավալը կկազմի մոտ 200մ³:

Նախագծով նախատեսված հիմնական աշխատանքներին գույրնթաց իրականացվելու է ապարների ռադիոակտիվության ուսումնասիրություններ:

Բոլոր լեռնային փորվածքները ենթարկվելու են γ -պրոֆիլացման: Դիտարկման կետերի ֆիքսումն իրականացվելու է համաձայն գործող նորմերի: մաքրվածքներում և բացահանքերում 2 կետ 1մ² վրա:

Դաշտային աշխատանքների ընթացքում պարբերաբար (15-20 օրը մեկ) նախատեսվում է իրականացնել ռադիոչափերի էտալոնացում և զգայունության ստուգում:

Նախատեսվում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիր՝ կապված օդի, ջրի, հողի, բուսական և կենդանական աշխարհի վրա նախատեսված աշխատանքների հնարավոր հետևանքների փաստման համար, երեք ամիս պարբերականությամբ :

Տեղամասում հատուկ պահպանվող տարածքներ, սողանքներ չկան : Ուսումնասիրությունների տարածքի սահմաններում բնության և մշակութային հուշարձաններ նույնպես չկան : Հայցվող տեղամասը գտնվում է պատմության և մշակույթի հողերից ավելի քան 1.5կմ հեռավորության վրա:

Ուսումնասիրման տարածքի հեռավորությունը պատմության, մշակութային օբյեկտներից թույլ է տալի ենթադրել, որ հանքերակման ուսումնասիրումը չի կարող որևէ կերպ անդրադառնալ պատմամշակութային հուշարձանի իրավիճակի վրա:

Տեղամասի տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսական և կենդանական տեսակներ չեն արձանագրվել:

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջանում են վնասակար գազեր և փոշի: Նախնական հաշվարկների համաձայն, տարածքում վնասակար գազերի առավելագույն կոնցենտրացիաները չեն գերազանցելու նորմատիվային փաստաթղթերով ամրագրված սահմանային թույլատրելի նորմերը: Զրային ռեսուրսների աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ տեղամասի տարածքում գրունտային ջրերը բացակայում են:

Երևական տարածքում երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներից առաջ կատարվելու է հողաբուսական շերտի կուտակում նախատեսված վայրում: Խախտված հողերի լեռնատեխնիկական վերականգնումը իրականացվելու է երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ավարտից հետո:

Շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման/վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները.

- Տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ժամանակ հնարավոր են ծխազագերի և անօրգանական փոշու արտանետումներ, որոնց նվազեցման համար նախատեսվում է իրականացնել մեքենաների տեխնիկական վիճակի նախնական և պարբերական ստուգումներ, շարժիչների աշխատանքի կարգավորում, տեղադրել զտիչներ արտանետման խողովակի վրա:

- Օգտագործված յուղերի և քսայուղերի հավաքում առանձին տարաների մեջ՝ հետագա ուտիլիզացման կամ երկրորդական վերամշակման համար:

- Հնամաշ դետալների և մասերի հավաքում հատկացված առանձին տեղում և հանձնում որպես մետաղական ջարդոն:

- Կենցաղային աղբի տեղափոխում մոտակա աղբահավաք կետեր:

- Արտաթորվող թունավոր նյութերի չեզոքացուցիչ սարքերի տեղադրում:

- Փոշենստեցման նպատակով փոշեառաջացման օջախների ինտենսիվ ջրում տարվա չոր և շոգ եղանակներին:

- Խախտված տարածքների ռեկուլտիվացիա:

- Մթնոլորտային օդում կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, տարին երկու անգամ հաճախականությամբ: Լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակի՝ մասնավորապես չեզոքացուցիչ սարքավորումների սարքին վիճակի պարբերական մշտադիտարկումներ, տարին չորս անգամ հաճախականությամբ:

Երկրաբանական աշխատանքների ընթացքում հողերի աղտոտումը կանխարգելելու, ինչպես նաև լեռնային փորվածքներով խաթարված տարածքները ռեկուլտիվացման համար իրականացվում է ռեկուլտիվացման աշխատանքներ: Տվյալ դեպքում մաքրվածքների անցումից հետո ռեկուլտիվացման աշխատանքները կիրականացվեն հաշվի առնելով

հողաբուսական շերտի բացակայությունը: Մաքրվածքներից հանված մոտ 200մ³ լեռնային զանգվածը հետ կվերադարձվի փորվածքների մեջ և կամրացվի: Բացահանքերի տարածքները կհարթեցվեն աշխատանքի ընթացքում և ռեկուլտիվացիայի ենթակա չեն, քանի որ մակաբացման ապարները բացակայում են:

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 250.000 դրամ:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ

Այսպիսով երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում հնարավոր ազդեցությունը շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների վրա թույլատրելի նորմայի սահմաններում է:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացվել են հանրային քննարկումներ ՀՀ Լոռու մարզի Գյուլագարակ համայնքի Պուշկինո բնակավայրում, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախագծի իրականացմանը:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Մինչ գործունեության իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստանալ համապատասխան համաձայնություններ և թույլտվություններ:

2. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել նախնական գնահատման հայտի փաստաթղթերում ամրագրված բնապահպանական միջոցառումների և սոցալ-տնտեսական ծրագրի պահանջներին, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում ներառել լրացուցիչ միջոցառումներ՝ պարտադիր կարգով պահպանելով բնապահպանական բոլոր նորմերը:

3. Երկրաբանական ուսումնասիրության ընթացքում առաջացած շինադրի (կենցաղային ադրի), հեռացումն անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

4. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում պարբերաբար իրականացնել հողի, ջրի, օդի վերահսկման աշխատանքներ, և արդյունքները ներառել մոնիտորինգի պլաններում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«ԲՈՆԱՆՈ» ՍՊԸ կողմից ներկայացված ՀՀ Լոռու մարզի Ստեփանավանի հանքային դաշտի Կյուրեղ լեռան քվարցիտների երևակման տարածքում 2018թ. ընթացքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ

Ձ. Զուռնայան